

דברי הכפר

הער קהלת:

לכל וכן ועת

לקליחם פתח השמים:

ועת למות
ועת לשקור נפש
ועת לדפוא
ועת לבנות
ועת לשחוק
ועת רקוד
ועת בנים אבנים
ועת לרחוק מהבן
ועת לאבד
ועת להשליך
ועת לתפור
ועת לדבר
ועת לשנא
ועת שלום

עת לקחת
עת לטעת
עת לחרוג
עת לפרוק
עת לבנות
עת ספוד
עת להשליך אבנים
עת לחבוק
עת לבקש
עת לשמור
עת לקרוע
עת לחשות
עת לארוב
עת מלחמה

(קהלת פרק ג' 1-8)

מספר 882

כ"ו באב תשמ"ד
24.8.84

כפר הנשיא

ע ל ו נ פ נ י מ י
ל א ל פ ר ס ו ס

הדברים הבאים נאמרו בערב זיכרון במלאות שלושים לפטירתו של חברנו אריה (יו) סגל ז"ל.

דברי קהלת בן דוד מלך בירושלם: הכל בקלים אמר קהלת
הכל בקלים הכל הכל: מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל
תחת השמש: יורד הלך ודור בא והארץ לעולם עמדת: ודור
השמש ובא השמש ואל מקומו שואף ודור הוא שם: הולך
אל דרום וסובב אל צפון סובב: סבב הולך הרוח ועלי סביבתיו
עב הרוח: כל הנהלים הלקים אליהם והנם איננו מלא אל
מקום שהנהלים הלקים שם הם שבים ללכת: כל הדברים
יגעים לא יוכל איש לדבר לאתשבע עין לראות ולא תמלא
אזן משמע: מה שיהיה הוא שיהיה ומה שנעשה הוא שנעשה
ואין כל חדש תחת השמש: יש דבר שיאמר ראיה חדש
הוא כבר היה לעלמים אשר היה מלפניו: אין זכרון לראשנים
וגם לאחרים שיהיו לא יחיה להם זכרון עם שיהיו לאחריהם:

קשה לי לדבר על לו בסגנון של העבר וזכרון...
הדעת טרם התרגלה לקבל את לו, את אישיותו התוססת, הפעילה והעירנית,
כדבר שלא קיים יותר בתוכינו כחלק אינטגרלי של חיינו היומיומיים ושל
משפחתנו האינטימית.

אנו הכרנו את לו לראשונה ב-1941 ב-HOSTEL לילדים יהודיים ב-EXMOUTH
שב-DEVON. הוא היה אחד מצוות מדריכים של תנועת הבונים שקיבל על עצמו
את המשימה לטפל ולחנך ילדים יהודיים, במקום מבטחים מאת ההפצצות שלהם
היו נתונות הערים הגדולות של בריטניה בעת המלחמה.

חיינו כעין מסגרת של הכשרת נוער, שהמלחמה ניתקה את המשכה באמצע, וללא
מקום מתאים להמשך הכשרתנו החקלאית. הועברנו בלית ברירה ל-EXMOUTH,
חזרה ללימודים בבית הספר המקומי - להמשיך לפחות את הכשרתנו החברתית
ולגבש את קבוצתנו הקטנה, יוצאת גרמניה, בחוץ המסגרת של ה-HOSTEL
של הבונים.

הנסיון הזה לא היה פשוט או חלק, לא בשבילינו ולא בשביל המדריכים הבלתי-
מנוסים שהיו חייבים להתמודד עם בעיות הטפול בילדים מבתים שונים
ובגילים שונים הרחק מהוריהם ומסביבתם הטבעית. בשבילינו היתה זאת
הפעם הראשונה שהיינו נתונים לחלוטין במסגרת של אנגלים ובסביבה אנגלית.
לו מילא תפקיד חשוב בגישור הפערים מתוך נסיונו וההווי המיוחד בתוכו
הוא גדל, שהיה כל כך יהודי ואידישאי. הוא היה לנו חבר וגם מדריך,
ולפני 42 שנה הוא הדריך ואימן אותי לעבור את מבחן ההקדשה, אותו היינו
צריכים לעבור בהצלחה כדי להתקבל כחברים מלאים ושווי זכויות בתנועת
הבונים באנגליה.

מאוחר יותר נפגשנו שנית בהכשרה של החלוץ ומאז נשארו יחד כל השנים,
דרך העליה, המשלט ובניית היש בכפר הנשיא היום.
השתתפתי בחתונתם של אנגה ולו בבית הכנסת בלונדון, כאשר טכס הנישואין
מנוהל ע"י אחיו החזן ז"ל, ועברנו את כל התקופות במשותף, גם את
השמחות וגם את הזמנים הקשים יותר.

לו היה באופיו כולו איש העבודה, הן בתפיסת עולמו האידאולוגית והן
בגישתו המעשית לגבי עמל כפיים. מתחילת התישבותנו במקום הזה הוא עבד
בסיקול האבנים ובהכשרת הקרקע במשך שנים, עד שסיים את המלאכה הקשה
והמפרכת, ויצר את התשתית למשק החקלאי הקיים היום בכפר הנשיא.
בשבילו היה זה דבר טבעי בהחלט והוא לא ראה בזה דבר מיוחד שראוי לציון.
גישתו השורשית לעבודה וליצירה הכתיבו לו את מעשיו כפועל וזאת היתה
דרך החיים שלו, בלי שהוא הרגיש שמגיע לו פרס כלשהו למאמץ הגדול
של העבודה הזאת.

לאחר סיום הכשרת הקרקע, לו הצטרף לצוות עובדי המטעים, ועל הקרקע
שהוכשרה בעמל רב כל כך, נטע את העצים, טיפל וגידל אותם ואסף את פירותם.
כל אלה הוא עשה ברוח טובה ולעיתים מבדחת, ואוצר הבדיחות האידישיות
שלו היה עשיר.

בהמשך הקדיש יותר ויותר מזמנו לשיטחי פעולה רוחניים יותר, אולפן
לעברית, הספריה כמובן, וכל הטפולים בעיניני דת ואישות של כל
האוכלוסיה המגוונת שלנו.

קשה לחשוב איך אפשר להמשיך את חיינו התקינים וכפי שהכרנו אותם עד כה,
ללא מעורבותו העמוקה ופעילותו הברוכה של לו בשטחים הרבים הנוגעים לכל
אחד מאתנו בחיינו היומיומיים. החיים אמנם ימשיכו, אך הם יהיו שונים
בהעדרו של לו.

אם הייתי צריך להגדיר את אישיותו של לו ואת דרך חייו, הייתי אומר
שהוא היה חלוץ אמיתי וכנה בלב ובנפש ובמעשיו הוא הגשים את
חלומותיו בתור שכזה.

יהא זיכרו ברוך

שמואל

בבואי להגיד כמה מילים לזכרו של לו עליו השלום, אינני יודע איפה להתחיל, כי היינו, בטי ואני, יחד אתו ואיננה, בקרבתו כשכנים יותר זמן מאשר עם משפחת שארי-הבשר שלי. קרוב ל-35 שנים, מאז איכלוס בתי קיבוץ המאוחד ועד ליום פטירתו - תקופה של כמעט דור וחצי - אינני זוכר שבזמן הזה אי פעם רבנו באופן רציני. בטח היו לפעמים חילוקי דיעות בינינו, כמו בין אחים - ולא היה צורך בשום ביטויי חיבה להמחיש את רגשותינו אחד לשני - שוחחנו ברמזים, הוויית פנים, משיכת כתפיים, תנועות יד וכדומה, ולכן הנני מתאבל עליו כעל אח, שנקטף בדמי חייו.

אזכיר רק איזה עובדות על לו, בראשית דרכו של קיבוצנו, בתקופת המשלט וההתחלה במקום הזה - אז הייתי אמנם המא"ז אבל לו היה המשביר המרכזי, שהכל ניזון על פיו - בידו היתה קופת הבית וכל אב שרצה לבקר את צאצאיו בחדרה היה מקבל ממנו את חצי הלירה להוצאת הדרך, לכיוון אחד בלבד - כי יש לחזור בטרמפים. - אבל במיטבו היה כשנסע פעמיים בשבוע לטבריה, לתנובה, היה קונה שם את הירקות והיה סוחב אותם, כדי לחסוך דמי סבלות, על עגלת יד של תנובה עד לתחנת אגד ברחוב הגליל, מעלה אותם על גג האוטובוס ומתווכח עם מנהל התחנה על הסכום שעליו לשלם להובלה לראש פנה, גרוש לכל קילו ירקות, המשקל עם או בלי הארגזים.

לאחר מכן כשהוקם המפעל והיה צורך בחומר גלם ליציקת הדריינג'ים - (חיבורי הביוב) מפליז, היה הוא האיש שדאג למצא אותו - הסתובב במפרץ ובעיר חיפה בין סוחרי הגרוטאות ורכש מכל הבא ליד, מתרמילי כדורים, ועד לגרוטאות, כמה קילו פה ועוד קצת שם, וסחב אותם בשקים על האוטובוס העירה לקואופרטיב - עבודה מפרכת וכפויית טובה, ללא תהילה וכבוד, ואת המשימה מילא במסירות ומרץ, גם אם לא הסתיר מאף אחד מה הוא חושב על עבודה כזאת - והיתה לו לשון חדה.

עברנו כברת דרך ארוכה ביחד, התבגרנו והזדקנו ביחד, חרדנו במלחמות, שמחנו בהצלחות וכאבנו את כשלונותיו של המשק ביחד, וצר לי עליך, אחי ורעי שאינך עוד, כי "חבל על דאבדין ולא משתכחין.....".

יצחק ע.

בשביל ילדי בית הספר, הותיקים הם חבורה ידועה ככלל, אך בלתי מוכרת
 על כל פרטיה. לכן אל תתפלאו אם יפנה מי מהם אליכם ויסתבר שלא ידע את
 שמכם ומי בני משפחתכם.
 עובדי בית הספר אשר שמו לב לכך, למדו את התלמידים את המשחק "אישיות",
 אשר בו אחד המשתתפים בוחר אדם וכולם צריכים למצא את שמו ע"פ סימנים
 מזהים של בני משפחה, מקום עבודה ומראה חיצוני, וע"י כך בכל פעם הכירו
 הילדים ותיק נוסף.
 ע"פ רב גם לא ידעו את מעללי האנשים האלה בשנים עברו, כאשר רק החלו
 בבניית המקום:
 כאן שוב מלאו ההורים והעובדים עם הילדים תפקיד חשוב במסירת תולדות
 המקום, בספור לפני השינה או מסביב למדורה.
 כמובן שיש יוצאים מכלל זה והם הסבים ואלה שזכו בתוקף עבודתם או
 פעילות כלשהי להיות קשורים לבית הספר.
 אחד האנשים האלה היה לו.
 בהיותו עובד במרכז הצבורי בענף הקשור ללמודים, הכירוהו כולם.
 לפני כארבעה חדשים למדה כתת "מירום" את הנושא "כפרנו" ולצורך שחזור
 המאורעות במנסורה, ירדנו לשם ובקשנו מלו להצטרף אלינו.
 שם ישבנו על האבנים השחורות למרגלות אקליפטוס ענף ושמענו את מעללי
 בוני המקום.
 הילדים התענינו מאד ולו. רתק אותם בספורי האפיה, האוהלים, הפצצה
 וחדר האוכל המלא דבורים. המשפט הזכור לי מכל הספור, שהיה בבחינת
 חדוש לי, היה שהיה טוב במנסורה ושלא אוו לעזבה כאשר נצטוו לשנות את
 המקום, כי כדברי לו - מי רצה לעזוב מקום בוסס כזה, ממנו רואים שתי
 ימות ושומעים פכפוך מי נחל יומם וליל?

יעל ש.

שמעתי על לו הרבה לפני שעליתי ארצה והכרתי אותו. אחיו המבוגר, סמי ז"ל, כיהן בבית-הכנסת שלנו בדובלין כחזן, וגם היה פעיל בנוער הדתי. ממנו שמעתי על אחיו הצעיר ש"נגנב" על-ידי תנועת "הבונים" לקיבוץ חילוני - כל זה כדי לשכנע אותנו, לא להצטרף ל"הבונים". לא ידעתי אז שיעלה על גורלי להצטרף ללו ולקבוצו.

אינני זוכר, איך או מתי התקרבתי ללו. אני מניח שזה היה תהליך אורגני, דרך דיבורים בספריה על ספרות, על פוליטיקה, על דת ומדינה. אבל בהמשך הזמן התברר לנו, שנוסף לרקע הקיבוצי-תנועתי, שיש לכולנו במשותף, היה לשנינו גם רקע מסורתי - בעצם מסורתי-ליטאי, שאיחד אותנו, וששנינו היינו גאים בו. אינני זוכר, אם אבי ז"ל גילה את המשותף הזה קודם - בכל אופן, גם הוא קשר יחסים קרובים עם לו די מהר, והיה נכנס לספריה מדי בוקר בדרך לקחת את העיתון שלו - כדי להחליף עם לו דעות על חדשות היום או על עניינים הקשורים ל"קהילת בית-הכנסת", שלו ניסה לטפח.

בחתונה שלי זה היה לו, שלקח על עצמו את התפקיד הדיפלומטי לשכנע את הרב קפלן לכלול את בן-דודי הרבי מלונדון בטכס הכלולות, ואחר-כך, בארוחה לאורחים, הוא השתתף יחד עם בני-דודי הדתיים ב"שבע הברכות". כשנולד ביני, בננו הבכור, לו היה אחד היוזמים של טכס ברית-מילה ציבורי לכבוד הורי. זה היה הראשון בכפר הנשיא, עד כמה שזכור לי, והוא הפך להיות מסורת אצלנו.

את ביני גידלנו על ספרים, ואפילו כפעוט הוא היה מופיע אצל לו לתיקון ספריו. ולא רק זכה לשירות נאה, אלא גם קיבל מלו די הרבה ספרות ילדים באנגלית, שללו לא היה צורך בה בספריה. כשהיה ביני מספיק גדול, קיבל ה"אנציקלופדיה בריטניקה" גם באנגלית.

באותו האופן לו היה מוסר לאבי את כל הספרות באידיש, שהגיעה אליו

ביני אהב להסתובב בספריה ולשמוע הסברים ומעשיות מלו.

הלל שלנו היה הרבה פחות מעוינן בספרים, ובכל זאת, איכשהו קשר קשרים עם לו ולא פעם, כשחיפשנו אותו ולא מצאנו אותו, היה אומר לנו אחר-כך, ואני מצטט: "ביקרתי החבר שלי לו בספריה."

היחסים עם אבי המשיכו להתפתח והם אהבו להחליף בדיחות בנוסח יהודי, או לפעמים באידיש. וכשהגיע היום הגורלי, היה זה לו שהספיד את אבי בדרכו האחרונה.

במדבר הרוחני שיצרנו לעצמנו לנ ניסה והצליח לטפח יחד עם אחרים, מסורת נאותה, לא רק במה שקשור לברית-מילה או לאכל, בחתונה או בבר-מצווה, אלא גם בחגים. לא משנה איזה שינויים ועדות התרבות יחייבו, מרגישים בסדר-פסח שלנו את המסורת שלו טיפח.

נרגיש את חסרוננו - אנו, שהיינו רגילים להתפלל איתו בחגים, בטכסי בר-מצווה ובימי שבעה; ובמיוחד ב"ימים הנוראים" המתקרבים אלינו, כי גם זה אחד המפעלים, שלו היה בו עמוד-התווך.

כשאני עובר על-יד הדלת החשוכה של הספריה, אני מרגיש - כמו כל חבר בכפר הנשיא - את הריקנות החדשה בחיינו וברור שאי-אפשר לתאר את החלל הריק והחסר בחיי איננה, מיכל וציונה, ונוכל רק להשתתף בצערן, ולקוות לעזור למלא ביחד חלק מן הדברים שלו טיפל בהם בשקט ובמסירות.

When asked to say a few words on this occasion, my first thought was, what could I possibly add to what had already been said by "chaverim" who had lived and worked with Lou for forty years. A little doubtfully I agreed and then I realised that there was a part of Lou's life that I had been a part of. This was the man, loved and respected by all who came in contact with him; the man who had dedicated part of his life to establishing and developing what has become an outstanding library. When you come to know the scope and extent of the library you will understand what a magnificent legacy has been left us as a result of this labour of love. It contains 30,000 volumes, gathered together after hours spent carefully choosing books to satisfy all tastes and needs, as those of us who consulted him about technical books well know.

The need for funds brought him into contact with relatives and friends of chaverim, who having met him and seen the library, were keen to show their appreciation of the man and his dream. The need to nurse this supply of foreign currency, to maintain the supply of new English books made this a truly monumental task.

In spite of the difficulties the work has proceeded quietly and steadily with the results that we now know.

He did not claim the limelight, but proceeded to build what should be an everlasting memorial to a wonderful human being.

Harry Bilgory

חברים,

עברו 30 יום מאז שלג עזב אותנו והלך. הפתאומיות עדיין טריה וכואבת וקשה לפעמים לקבל את המציאות של העלמו הפיזי מעולמו היומיומי של החבר, השכן, הידיד של 40 שנה. במיוחד קשה עליך, כאשר סביבך קיימים כל כך הרבה תזכורות שהשאייר לו אחריו - וכולם פאר.

מספיק היה לציין בתור עיקר את דרכו הארוכה מילד שנולד ברובע איסט-אנד של לונדון למייסד ובונה קבוץ, למקום משפחה בישראל - אלא לכך הרבה שותפים לו.

המיוחדים בהישיגיו הם לדעתי שניים, ושניהם באמת יצורי פאר. האחד הקמת והפעלת הספריה של הקבוץ שאין אדם או ילד אצלנו שלו נהנה ממנה ושלא זכה להדרכה או לעזרה כשנדרשה. בשעה שספריות רבות בקבוצים אחרים הצטמצמו להצגת קטלוג שממנו בחר החבר ספר, עמד לו על העקרון כי ספריה צריך להיות מקום שאליה אפשר להכנס ובשקט לבחור ספר ואף לקרא קצת, ואני בטוח שרק משאבים מוגבלים מנעו ממנו לפתח ולהרחיב את הרעיון הזה.

יתכן כי בעתיד הלא רחוק עם הרחבת מסופי מדע אלקטרוניים ועם פתוח מכשירים אור-קוליים לא נזדקק יותר לספרים, אבל מי שזכה לההנות מקריאת ספר טוב ומשקיעה מתבודדת בספור מרתק לא יוותר על כך בקלות, הישג זה הוא של לו וכמעט רק שלו.

השני בהישיגיו של לו, פחות מוחשי אולי אבל לא פחות חשוב, ובהתחשב ברגע בו התחולל, כמעט מפליא בעוצמתו. הוא פחות מוחשי כי הוא נעשה במחשבות של חברים, בגישתם לענייני מסורת יהודית ודת יהודית. עוד בימי ההכשרה באנגליה, כאשר היינו קבוצת צעירים חדורי גישה משוחררת לענייני דת, התמיד לו בדבקותו במסורת היהודית ומבלי לכפות על איש ומבלי לדחות חברים ע"י קנאות, הצליח ע"י דוגמא אישית לקבע עבור חברה שלמה דפוסי וחוקי התנהגות ביחס לדת ומסורת יהודית, שספק עם אחרת היו בכלל קיימים היום בחברתנו.

לג לא בנה בכפר הנשיא בית כנסת מפואר, אבל הצליח להקים מבנה במושגים שלנו בכל אשר קשור ליהדותנו.

ועל כך..... יהיה זכרו בורך.

ג'ו ר.

40 שנות היכרות וידידות: מלחמת העולם השנייה דרך מלחמות ישראל; מלונדון - למדבר שהיה מנסורה ומשך השנים הפך להיות כפר גנים. שנים רבות של חוויות משותפות. ובכל זאת איני מתימר לדעת את נסתרות לבו של לו.

תנועת הבונים השפיעה על כולנו, אך נדמה לי שעל לו ההשפעה היתה עמוקה מאד. מסיפוריו נראה שהצטרף לתנועה בגיל צעיר ובה עוצבה כל דרכו בחיים וגישתו לציונות ולסוציאליזם. כשפגשתי את לו בפעם הראשונה, בהגיעי להכשרת "גורזי ליז", אמר לי בצחוק: "אני ציוני סוציאליסטי", וכך אמנם היה ואכן נשאר נאמן לשני העקרונות האלה במשך חייו בהכשרה, בפעולה התנועתית, במשק ובשליחות.

הרקע של לו, כמו רוב החברים בגיל שלנו, היה דתי. מצאנו הרגשת יציבות ותמיכה באמונה ובפולחנים של היהדות. בית הכנסת היה מקום טבעי בשבילינו ומנהגי הדת היוו מסגרת לחיינו ופעולתנו. מה גרם למהפכה שהתרחשה בגישתנו לחיים וליהדות, אך בסופו של דבר השפיעה על מעט מאד מהיין הנוער של דאז, גם מאלה שהצטרפו לתנועות הנוער הציוניות, לקום ולעלות ארצה? השנים שבהן לו התבגר היו שנים גועשות וסוערות. משבר עולמי כלכלי התרחש בשולם כולו מבלי שמנהיגי המדינות ידעו איך להתמודד עמו. מיליונים באירופה ואמריקה רעבו לחם. ברוסיה מתבצע נסיון לבנית חברה חדשה, נסיון שמשך את לבנו ורק במאוחר התברר שהנסיון הקומוניסטי היה אכזרי ביותר, גרם לעבדות של מיליונים ומוות למיליונים אחרים. במדינות אירופה פותחו "איזמים" שונים אך ה"פאשיזם" גבר ברובן, מנהיגות של בריונים, אשר הובילה ל"נאציזם" ולשואה.

גם בתנועות הנוער היהודיות ההשפעה של האיזמים הפוליטיים היתה עמוקה ביותר. רק חלק קטן מנוער זה הבין שאין ישועה להם כיחידים או כיהודים באידיאולוגיות, שהכחישו את הבעיות המיוחדות של היהודים כעם. עלית כוח האנטישמיות באירופה שברה גם את היציבות של האמונה הדתית וחיצקה את ההרגשה שרק הציונות הפעילה וריכוז העם בארץ ישראל תתן את הבטחון והיציבות הדרושים.

לו היה חלק של הקומץ הזה ונשאר נאמן לאידיאלים הבסיסיים של שני הרעיונות הפוליטיים שהשפיעו עליו - הסוציאליזם לפי מהותו ההומניסטית והציונות בפעולה, כישראלי וחבר קיבוץ. יש חברים שמבלי להיות בעלי תפקידים מרכזיים בקיבוץ, מהווים את חוט השדרה של חברתנו. השפעתם עמוקה ביותר והיא נובעת מאורח חייהם, ודבקותם בדרך שבה בחרו בחיים; מפעולותיהם היומיומיות בעבודה, בשיחות סביב השולחן, בגישתם לשאלות הנוערות של המדינה ושל החברה הקטנה, ובהזדהותם עם המשימה הציונית החברתית של התנועה הקיבוצית. לו היה אחד מהחברים המרכזיים האלה.

החיים נמשכים אך החלל שנגרם בהעדר חבר וידיד ישאר לעולם.

מיכאל כהן

שלשה זכרונות משלש תקופות שונות

בשנות ה-40 פגשתי את לו לראשונה בהכשרת "גורזי ליז". אני הייתי בן 18 ולו בן 19. לא נוצרה בינינו "כימיה" באופן מידי.

לו, הצעיר שגדל במזרח-לונדון באווירה של "דר היים" - לא כל כך הבין מי הוא הצעיר ממנצ'סטר שטוען שגדל בבית דתי - אמנם באווירה אנגלית - אך - ומי יאמין - לא יודע אפילו מילה אחת באידיש.

אני זוכר היטב שבערב ראש השנה חזרנו יחד מהעבודה בשדה על טרקטור ועגלה - ולו יזם שירה בציבור בנוסח התפילות של ראש השנה. כשיכולתי להצטרף לשירה - ואפילו בהתלהבות, טפש לו שאני באמת גדלתי בבית דתי ומסורתי. אולי ברגע זה השתנה משהו אצלו לגבי.

כעבור כמה חודשים נסענו יחד ללונדון לסוף שבוע והתארחתי אצל משפחתו של לו. לפעם הראשונה באתי במגע עם אותו "העולם" שנקרא מזרח לונדון, ועם החיים היהודיים העשירים שהתחוללו שם. יכולתי לחוש את האווירה המיוחדת הלא-אנגלית שבה הוא גדל והתחנך, ואני הבנתי את ההבדל בינינו. ואז נדמה לי, השתנה משהו אצלי לגביו.

בשנות ה-60, בהתחלת שנת 1963, לו אנגה והבנות באו לאנגליה לשליחות. אני, שוש והבנים עמדנו לפני סיום תקופה של שנתיים בשליחות.

היתה בינינו שיחה ארוכה לקראת התחלת הפעולה של לו כשליח. הוא היה מיועד להיות השליח להכשרה ובמיוחד להכשרת נוער. לו היה מלא חרדות וספקות.

"ומי לא מתחיל בתפקיד כמו שליחות בלי חרדות וספקות?" שאלתי - "כן" אמר לו - "אבל ההבדל בינינו הוא שמאז שהיינו צעירים בתנועת הבונים, אתה המשכת להיות קשור לעניין. עסקת בתנועה בארץ - יצאת כבר לשליחות אחרת - זה בדם שלך." הם היו דברי אמת - אך נדמה לי שהגורם העיקרי לחרדות של לו היה הצורך החזק אצלו לעשות כל דבר בצורה האופטימלית, בצורה הטובה ביותר. כל דבר, קטן או גדול, יש לעשות בסדר.

במבט לאחור - לו הצליח מאד בתפקידו - הרבה מחניכיו הגיעו לארץ ונשארו בקשר אתו בידידות ובהערצה.

בשנות ה-80, כמה ימים לפני מותו - פגשתי את לו במקום שבו נפגשנו הרבה - מתחת לחדר-האוכל על יד הספריה האהובה עליו.

דברנו על הבחירות שעמדו בפתח, "אוי, גרשי" הוא אמר - בכעס, "למה החברים היקרים שלנו לא מבינים, שבזה שהם יצביעו בעד המפלגות הקטנות, הם יחזירו את הליכוד לשלטון!"

הרגשתי בעצם שלו לא כעס בגלל השאלה הספציפית של תוצאות הבחירות - הוא כעס כי החלום שלו עמד בסכנה.

ואחרי הבחירות מתברר שיש מקום לדאגה לגבי הרבה חלומות. החלום של לו היה החלום שלי.

לא תמיד הסכמנו על איך להגשים אותו, לא תמיד הסכמנו על איך לחיות אותו, אך החלום נשאר החלום.

גרשי

זכרונות ילדות ונעורים מצטיירים לנו לעתים בבהירות וחדות כה חלקה שקשה להאמין שהאירועים התרחשו לפני 40-50 שנה. כאשר חשבתי על מה אדבר הערב, ערב ה-30 למות חברנו היקר לו, דבר שאני, ובטוחני, גם משפחתו וחבריו מקשים לעכל ולהאמין שאכן זה קרה, ראיתי לפני, לא את לו של השנים האחרונות או של תקופת התהוות המשק או תקופת ההכשרה, אלא ראיתי אולם בית כנסת הגדול של מזרח לונדון, DUKE'S PLACE SHUL, בו התקיימו פגישות תנועת הבונים. שני גדודים - אחד לבנות ואחד לבנים כפי שהיה נהוג בימים ההם, גדוד "נעמי" לבנות - יום ד', וגדוד "טרומפלדור" לבנים - יום ה'. באירועים מיוחדים, חגים למשל, ערכו מסיבות משותפות. בחנוכה 1934, זמן קצר לאחר הצטרפותי לתנועה, התקיימה מסיבה. אחי שהיה חבר טוב של אחיו של לו סיפר לי שלו חבר בגדוד טרומפלדור. לא היה צורך לחפש אותו, ילד ג'נג'י, רזה, תוסס ושובב, צועק בקולי קולות את קריאת הגדוד - ואוי למי שיגדף או יעליב את גדודו - הייתם מזהים אותו מיד.

שהות בגדוד היתה עד גיל 15 ואז עברו לשכבה הבוגרת - הרי רובנו כבר עבדנו כדי לעזור לפרנסת משפחותנו. בגיל 15 לו עבר לחבורת "הירדן" ויש ביננו אלה שגם היו חבריט בה.

בתקופה זו נותק הקשר וכאשר אני, כעבור שנתיים, עברתי לחבורת "הירדן", מצאתי שאמנם הילד השובב לא אבד את חוש ההומור ואת מזגו החם, אך הפך לנער רציני ופעיל. מה שהרשים אותי אז היתה העובדה שלו סיפר לי, שלא קורא בכלל רומנים אלא אך ורק ספרי ציונות, סוציאליזם, פילוסופיה, היסטוריה ויהדות, מילים שבקושי הבנתי את משמעותן.

זכור לי ערבים לאחר הפעולה, הליכה בצותא לאורך רח' וויטצ'פל, - לו, ג'וני, דבי, לואי ז"ל, מאי אבן-פז ואחרים - משתוללים ושרים, לו בטנור שכמעט שלא השתנה משך השנים, - מלווים אותי, הצעירה בחבורה הביתה.

תה ושטרודל מאתמול, במחיר מיוחד לנו, בבית קפה קטן ב-DUNK STREET, וזכורים סוערים וחלומות של עליה, שהיתה נראית אז כדבר כמעט בלתי אפשרי. הם היו נראים לי, ובמיוחד לו, הקורא רק ספרים רציניים כאלה, כאנשים הכי מבוגרים וחכמים בעולם.

ללכת יחד ולהקיש על דלתות של בתים ודירות במזרח לונדון, שדייריהם בקושי הרוויחו את לחמם, עם קופסא כחולה ביד, לבקש תרומה של פני או שתיים לקרן הקיימת. מי יפתח את הדלת - מתנגד ועוין או תומך? ובדרך הסברים על קבוץ, הספר הלבן, עיניו הענבריות נוצצות, הבלורית הג'נג'י מתנופפת ברוח החרפית של אנגליה והידיים נזרקות לכל עבר להדגיש את להט הרעיון. ללכת בחבורה עם קרשים על הגב, הפגנה נגד הספר הלבן.

כך זכור לי בבהירות יתר, לו הילד, הנער, שעד יום מותו נשאר למעשה אותו אדם, אותו נער, אותו ילד.

רחל א.

כל חיינו הם פסיפס של אבלות ושמחה, וכל איש ואשה הם האבנים הקטנות שיד היוצר שם ברקמה הצבעונית של אותם החיים.

אין מילים אלו, הבאות לקראת סוף ערב זכרון זה, מתימרות לסכם את חיינו של אדם - חבר שהיה אתנו במשך שנים כה רבות. חיינו של לו סגל לא ניתן לסכם במשפטים ספורים. והרי זה מפתיע כי לפי עדות הדברים שחברים אמרו כאן הוא לא ביקש להבלט ולא חפץ להיות מנהיג.

יחסר לנו אדם שטיפל בדברים הקטנים, כביכול - חתונות ותפילות ושיחת רעים ליד הספריה.

יחסר לנו איש האמונה: המאמין, לפי דרכו, בדת ובמסורת ישראל, המאמין בשוויון הקבוצי והצדק, באידיאל של סוציאליזם דמוקרטי, המסור למדינה היהודית ברמ"ח איבריו.

יש תקופות שונות בחיינו של אדם ולפעמים כאשר נראה שמגיע הוא סוף סוף למנוחה ולנחלה נקטע הפתיל ואנו, הנשארים והאבלים, רק יכולים לשאול: למה? הנה כך קרה ללו: שנות ילדות ונעורים קשות נעלמו באופק מאחור ורק הצלקות החרותות בנפש העידו שאכן היו.

לעבודה שאהב, כספרן, ושהיתה לתפקיד מרכזי בקבוצנו, ושהפכה אותו לאיש נערץ בכל הגליל - הגיע בשקט והפך מקום מוזנח למפעל אדיר.

וההמשך.....ההמשך לא היה.

קשה לי לעשות סדר בתמונות השונות והרבות שמצטופפות בזכרוני ושליו הוא חלק בהן.

כשהלכתי להכשרה ספרו לי בעיר מולדתי שהגיע מדריך אדום-שער מהכשרת "גורזי ליז".

כשהגעתי לקבוץ ועבדתי בסקול היה אחד שעבד עם קבוצת תימנים וחברים בעבודות המפרכות של עקירת סלעים, שהיו מונחים כאן מאז הבריאה.

בתחילת דרכו של מפעל "הבונים" היה לו זה שהביא חומר גלם זול - תרמילי כדורי רובה משומשים שלא אחת התפוצצו בתוך הכורים.

בכרם ובמטע, בשדה הספורט ובמכנסי "זלמן" הקצרים-ארוכים שלו, בחגים ובמסיבות - בפורים הופיע לעתים קרובות בתלבושת תימנית משום מה, ומתחת לחופה - כעד הנאמן ששמו מופיע ב"כתובות" רבות.....

פנויו, שנתן ללו הרב שמחה קפלן, הוא כנוי קולע ואמיתי. לו היה שגריר המשרת את קבוצו בנאמנות. לא ידענו עד כמה טוב ונאמן היה.

היה חבר, רע, שותף לחזוננו ומעשינו ואיננו עוד.....

אריק

כתבתי ללו ליום ה-30.
לא רציתי להקריא והעדפתי שזה יודפס בדברי-הכפר.

לו - עזבת אותנו בשקט וכך השארת את ספריתנו. אתה כבר לא יוצא עם ספר ביד להגיד לי מה ששמעת בחדשות הבוקר, או בדיחה שספרו לך, או איזו שאלה מענינת.

אתה זוכר - היינו ילדים קטנים כשנוסדה תנועת הבונים. איך צחקת עם בני גדוד "טרומפלדור" כשאנחנו, בנות גדוד "הדסה" עמדנו דום וקראנו - "אל תקרא בניך אלא בוניך".

וכשהגענו לחבורה "עין גב" שתדי קולק התחיל אותה, וצעדנו אתכם חברי חבורת "הירדן" להייד-פרק" או ל"ווסטמנסטר הול" בהפגנות.

כולנו ילדי יהודים ממזרח לונדון. או בזמן של אוסוולד מוזלי, הנאצי בריטי - הפגנות שעשינו בסביבת "פטיקוט ליין". בימים ההם היית "ג'ינג'י של ממש" - איזה התרגשות! איזה שיחות סוערות! וכך התחלנו ועברנו להכשרה לקראת מטרתנו לבנות ארץ ישראל. אתה היית ב"גורזי ליז" ואני ומיק ב"דוד אדר פרם".

אתה זוכר, לפעמים נפגשנו חברי ההכשרות והחלפנו רכילות - מי ראה את מי הולך לחדר שקט עם.....?! ספורים על תושבי האזור והקשר אתם? ושיחה על המצב בפלסטינה ועתידנו.

עלית ארצה לפנינו, ואנחנו נשארו עם דוד וונסה בלונדון עוד שנה ועבדנו בתנועה עד שנפגשנו ב-49' בחדרה. ספרת סיפורים בלי סוף, לפעמים כל כך בהתרגשות שהיה קשה לקלוט אבל גם הרוגז הג'ינג'י יצא לפעמים ובאמת פחדתי.

וכשהתחלנו במטע פה בכפר הנשיא היית אחראי לבית אריזה ובטח היום אתה צוחק עם דודה ראי על הימים שארזתם תפוחים ודברתם על כמה ארגזים הספקתם - ואיזה "זן".

באותו יום - הצלחתם לשתות תה אנגלי בהפסקה קצרה. כמה הוספת לחיים שלה כשהחלפת איתה בספורים על "פטיקוט ליין" וה"בוסית" המשוגעת של דודה ראי שהכרת שם.

אני בטוחה שגם ריבה ודיאן זוכרות את הימים שעברנו על ירך ב"טיול" שלנו סביב המשק והסברת לנו בגאווה איך התחלת והתקדמת בטיולך כל יום ובכמה דקות הספקת. אפילו נפגשנו בימי גשם וצחקת והראת לנו מטריה ביד לשעת הצורך ואמרת - "הגשם לא יפריע לי".

ואז יום אחד מיק כמרכז תרבות, הציע לך להיות ספרן. נכנסת, וכל הזמן התקדמות אבל לא הפסקת להתעניין בפוליטיקה או בקבוץ או מה שמתרחש בעולם. תמיד מצאנו אותך בין הניירות והדבק של הכריכיה. שנה אחרי שנה פיתחת "מרכז" לחברה - לא רק ספריה. אני זוכרת איך נגשת אלי ואמרת בשקט - "את רואה חברים יושבים שם בכניסה לפני הספריה? זה יום עיון שאני מקיים עם חברי קבוצים בסביבה על כריכת ספרים".

לו, איך עשית את זה? פתאום בשקט היית "מגנט". רק כיום ממשיכים חברים לספר על המגע איתך כשעבדת בספריה. בדברים לא קשורים עם ספרים - פשוט להחליף מילה. שאלת מה שלומו של חבר שלא היה 100% בריא. או מה נשמע אצל חבר בודד (ומחפש עבודה מענינת לפחות). או עם עייש שבא לקחת מים כל בוקר כדי להכין את ה"נאנה" שלו.

המשך בעמוד הבא/-

וההורים.....הם ממשיכים לספר "את יודעת, לו תמיד עזר לי.
יכולתי לגשת אליו בקלות. הוא תמיד הבין." ועוד.....ועוד.....
ולא ידענו.
היית חבר העושה בשקט.

לו, כל זה נשאר פה (בו בזמן שאתה בטח מתכנן עם מוגי לסיכוב הבא
בשבילנו. שיהיה לכם הרבה זמן לתכנן).
לו חבל שלא אמרתי לך (כשעמדנו לפעמים בבקר לפני הספריה) מה אני חושבת.
ביום א' (יום ה-30) לא היתה אסיפה במועדון. לא ישבת עם ספרים.
רק ישבנו ביחד ושמענו מחמאות עליך שבוודאי איש לא אמר לך בעבר.
אולי גם עכשיו בשקט הראת לנו את החשיבות שיש בהכרת מעשים טובים בין
חברים וכמה רצוי לתת מחמאה לחבר.
ואם חלומך לא התגשם לגמרי והקבוץ - אחר היום. הדלקת אור אדום.
אולי בכל זאת נבדוק את הדבר לפני שנאחר.

נטע

מה נשאל?

- * שלי ואנדרו נסעו לאוסטרליה. סתם קופים שמחכים אותי ואת גייל. מזל טוב!
- * אליין ואלן גם נסעו - עם הסבתא ללוקסמבורג, משם למזרח הרחוק (כמה?) ולאוסטרליה להילולה.
- * יועצת שר החוץ הצרפתי לענייני תקשורת שהתה במשך עשרה ימים. על שהותה ראה ראיון בשבוע הבא.
- * עובדי המפעל ומשפחותיהם באו לראות איך חיים הקיבוצניקים, ולהנות מפעלולי הלונה פארק.
- * מיכל ויעקוב דדוש (אח ואחות של רוני) יצאו לחופש בחו"ל. נאחל להם שיעשו כל מה שאני עשיתי בחו"ל.
- * צוות המטבח מוסר שכרמי ממש על הכיפק. רק - תעזוב את הבנות, דיר בלאק!
- * אנטוני הודיע בפומבי שהוא לא בית שימוש.
- * אני וגייל התחתנו. תודה אדי - יופי של הצגה!
- * ביום חמישי זה 23.8.84 החל קטיף התפוחים הל"ד בכ"ה, תנצב"ה. חברים, זוהי הפעם האחרונה! זוהי ההזדמנות האחרונה להתיחד עם העצים! כל עץ שייקטף - ייקטף בפעם האחרונה! צוות הקוטפים מצומצם ביותר - ראה מאמר נפרד (מיומנו של חלמאי) על כן כל חבר אשר חופשי וחש רגש למטע מוזמן ומחוייב במצוות קטיף תפוחים, וכל המרבה הרי זה משובח!
- * מסיבת ט"ו באב היתה. כרגיל היו פיצוצים.
- * קייטנת חברת הילדים יצאה ביום רביעי לאילת. אני אכול קנאה.
- * מחנוך א - ו' בנושא שבטים קדומים התקיים השבוע.
- * קייטנת אליין היתה ונגמרה (ראה בגוף העלון). ישר כוחם של העוזרים והעוזרות המסורים.

מזל טוב כבאקס!

ליום החתונה:

ליום ההולדת:

27.8 אלזה ואדם בן-חנוך

27.8 בלנש לוי

29.8 רינה לופוב

30.8 דורי בן-חנוך

נעה פק

למשפחות בן-יהודה וסוקול

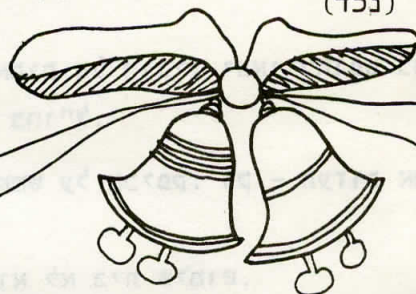
שחר עדר (נכדה)

עם הולדת הנכד/האחין

1.9 ברני מרקס

(בן לגדעון ומרי)

אלי רפקינד (נכד)

לעליזה וקוין
כוכבה, יוסף
וכל המשפחה

ביום הנישואין

נטע! תודה רבה לך ולכל מי שהיה קשור במתנת יום
ההולדת שלי! המחשבה מאד נגעה ללבי.
שוב רב תודות - פלגדה

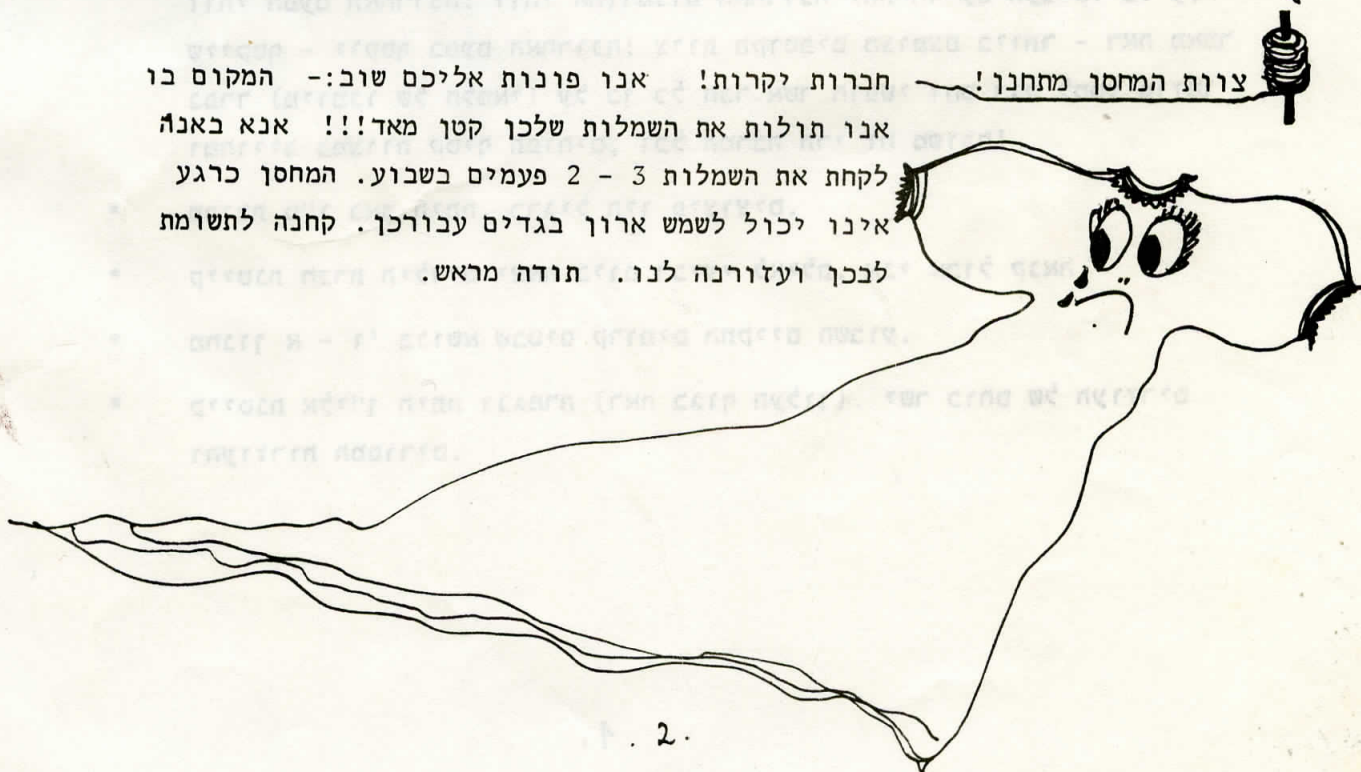
צוות המחסן מתחנן! חברות יקרות! אנו פונות אליכם שוב:- המקום בו

אנו תולות את השמלות שלכן קטן מאד!!! אנא באנה

לקחת את השמלות 3 - 2 פעמים בשבוע. המחסן כרגע

אינו יכול לשמש ארון בגדים עבורכן. קחנה לתשומת

לבכן ועזורנה לנו. תודה מראש.

התקשרות מקור פז' אלי"ן

השנה זו הפעם הראשונה שאני עובדת עם ילדי אלי"ן, והחששות היו רבים.
(לפני בואם כמובן).

המגע הראשון עם הילדים היה כשהורידו אותם מן האוטובוס בצהרי יום א', לאחר נסיעה ארוכה מירושלים, הלכנו איתם, כל אחד בכסא הגלגלים שלו, לח"א לאכול ארוחת צהריים. לא ידעתי מי הוא מי, אך ניסיתי להכיר אותם לפי התאור ברשימה שעליה עברתי כאלף פעמים בשבוע הקודם, כדי להשלים מספר המשפחות המאמ-צות. הילדים קבלו אותי מיד, שאלו שאלות בלי סוף שהראשונה ביניהן היתה: "איפה אבישי?"

במשך השבוע התגברה ההכרות שלי עם הילדים, מצאתי את עצמי שוכחת את הנכות שלהם ומתיחסת אליהם כילדים רגילים, שובבים לפעמים, עם תגובות ספונ-טניות והתנהגות טבעית לחלוטין. בולטים אצלם חוסר חמלה עצמית, קבלת מציאות, והיכולת להנות ולהעריך את אשר מקבלים. התכונות האלה תרמו רבות להצלחת הקייטנה. הרגשתי שזה מפעל שכדאי היה להקימו והנותן הרבה סיפוק לעובדים בו.

העבודה היתה רבה והשעות ארוכות, בשלנו, נקינו, האכלנו את הילדים, שחקנו איתם והובלנו אותם לכל מקום, משימה לא כל כך פשוטה בשבילי עפר כמו במשק הילדים. הפעילויות היו דבות - טיולים למיניהם, למשק הילדים, שם נהנו ממגע עם החיות, סיור בטרקטורים מסביב למשק והמטע, טיול ופקניק בחי-בר של איילת השחר, שם נמצאת חוות סוסים והילדים האכילו את הסוסים בקשים - נקינו כמעט את כל השטח! טיול לשכננו בטובא, שם נמצא בן-דוד של חסן שהוא חניך לשעבר של המוסד אלי"ן. זכינו שם לקבלת אורחים בחצר הבית של דודו של חסן, ואחר כך לסיור בכפר כולו. חוויה מהנה היתה הבקור יום יום בבריכת השחיה שלנו, שם בי-לינו בשעות הבוקר, והילדים תמיד רצו להשאר עוד ועוד.

שיתוף הפעולה עם אנשי הצוות היה מלא. התגברנו ביחד על התקלות שעלו ועל השנויים בתכנית.

לדעתי לא היה מספיק קשר בין ילדינו וילדי אלי"ן, אולי מפני שהשבוע היה גדוש בפעילויות של בה"ס שלנו ולא נשאר די זמן לשחק ביחד. למדנו לקחים ויש הצעות איך לשפר את המצב הזה בשנה הבאה.

כל ערב ב 5.00 הלכו הילדים עם המשפחות, ואכלו איתם את ארוחת הערב. הם חזרו "הביתה" ב 8.00 בערך, וברוב הערבים סדרנו פעולה בשעה זו. ראוי לציון לשבח הסדנה לעשיית בובות שארגנה אחותה של אירנה, שבה השתתפו גם כמה מילדינו.

בערב שבת ערכנו מסיבת פרידה למשפחות וילדי אלי"ן הציגו בצורה טבעית ועם הרבה הומור בפני קהל המשפחות והעובדים. גלי, טל ועינת הציגו "כיפה אדומה" עם בובות - (מאד מוצלח). בסוף דוט ספרה ספור בלווית שקופיות ובסוף בסוף כמובן כיבוד. במוצאי שבת בישלנו ארוחת ערב חגיגית בכיתה, כי רוב המשפחות השתתפו בנסיעה לכנרת, דבר שנמנע מילדי אלי"ן מסיבות מובנות.

לסיכום, היה שבוע בלתי נשכח, עם הרבה מגע אנושי ורגשי ביננו לבין הילדים, וקשר ידידותי בהחלט עם הצוות המקצועי, שלהם יש לי הערכה עמוקה. הרגשת הצוות, שהם הביעו בקול רם, היתה שהלואי שהיו יותר קבוצים שהיו מוכנים לפעולת ארוח נוסח כפר הנשיא.

-המשך

-המשך (ילדי אלי"ן)

אינני יכולה לסיים בלי להזכיר ולהודות למספר הרב של חברים ומוסדות המשק ששתפו פעולה איתנו ועזרו במידה ניכרת. קודם לצוות העובדים, לרחל ואנגה, (שכל המפעל מתקיים ביוזמתה), לאיילת ופנינה שעבדו כאנשי צוות לכל דבר. היה תענוג לעבוד איתן. לדודו שתרם הרבה, במיוחד כשטח ההובלה, לג'ים, שתרם והתקין משחקים. תודה גם לאנשי האקונומיה והמכססה, חדר האוכל והמרפאה, למר-כולית ולמצילה בברכה, תודה לאירנה שעזרה בסדורים, וליילדי "מרום" והמטפלות שתרמו את הבית שלהם.

ואחרון אחרון חביב - תודה למשפחות שטפלו בילדים ונתנו להם חום ואהבה.

תודה לכולם.

ג'וליה

*00*00*00*00*00*00*00*

עכרה הצדית

לא חלמתי שאכתוב הקיץ את המשפט הבא: השנה ילדי "אלי"ן עזרו לי. הם עזרו לי בתביעתם המובנת לקצת פינוק ואהבה. הם עזרו לי בדרישתם העליזה (לרוב) לתשומת לב מרוכזת. הם עזרו לי בהתמודדותם האמיצה והטבעית עם גורל שאין לשנותו, ובמשך כמה שעות כל יום הם השכיחו רגשות ומחשבות פרטיות.

ברצוני לספר לכם כמה קטעי תולדות-חיים:

נוגה - כמעט בת חמש. את כל חיה הקצרים בלטה באלי"ן, כי משפחתה (לא באתי לשפוט, רק לציין עובדה) נטשה אותה. במוסד היא ילדה עירנית ופקחית, אבל סירבה בכל תוקף לצאת לפעילויות מחוץ לבית היחיד שהיא מכירה. השנה החליטו המחנכים לא לוותר, והיא הגיע ל קיטנה ממש נגד רצונה. בערב הראשון הסכימה ללכת עם המשפחה המאמצת רק בלווי מבוגר מוכר. ביום השני הצלחתי להצחיק אותה מבדיחה קטנה, והרגשתי סיפוק עצום. נדמה לי שרק בערב האחרון הסכימה להכנס לתוך דירת המשפחה המאמצת, אבל בילתה איתם יפה, ובשנה הבאה, כך נראה לי, נוגה כבר תגיע לכפר הנשיא מרצונה החופשי.

אסמעאל - אותו מצאו העובדות הסוציאליות לפני חצי שנה במוסד לילדים מפגרים, ועל סמך מבחנים החליטו שהוא אינו כזה. אסמעאל כיום בן 8, ואת ארבע השנים הראשונות של חייו בילה קשוב בארגז אצל הוריו הבדווים, חסרי-האונים. עדיין דיבורו אינו ברור, ולפעמים הוא שוקע במן מרה שחורה - אבל תוך חצי שנה למד כל מה שמדברים אליו בעברית, ומעריכים שהפוטנציאל השכלי שלו תקין. אתם יודעים איזה תענוג זה לראות ילד כזה נוסע בטרקטור, עוקב בעניין אחרי כל דבר, מצביע ושואל בעירנות: "מה זה? מה זה?"

גם פאיז הוא בן 8. גם הוא בן לשבט בדוי, ליד באר שבע. לא קיבל חיסון נגד שיתוק ילדים, והמחלה פגעה בו כשהיה קטן. יש לו הורים מסורים, והוא משתקם באלי"ן. הוא סיים כיתה א' שם ועולה לב'. לומד לכתוב עברית לפני הערבית! הוא רתוק כמעט לחלוטין לעגלת הנכים. ערב אחד הבאתי אותו למשפחה צעירה בעלת פעוט בן שנתיים וחצי. בהתחלה פאיז קצת התבייש, וגם ההורים נבוכו מעט. לא כן הבן הקטן. אמרתי לו שפאיז לא יכול ללכת ולכן צריך לשבת בעגלה. הקטנצ'יק ניגש בסקרנות לבדק את כלי הרכב המוזר. אחרי כמה דקות לקח את האופניים הקטנים שלו, בלי אומר ודברים סחב אותם לצד העגלה, צמוד-צמוד, והתישב לו - סמל להזדהות! אחרי זה באו גם השכנים הקטנים לשחק, ונשבר הקרח. כמה שמחו אותם הילדים כשפגשו את פאיז למחרת בבריכה. ששם הוא מצליח לעמוד במים ולצעוד

המשך - (עזרה הדדית)

מספר צעדים. "פאיז הולך! איזה יופי!" הם צהלו.

בערב האחרון ערכנו, כל הצוות, שיחת סכום. שאלנו כל ילד - "מה הדבר שהכי אהבת בקבוץ?" הקטנים נהנו מכל מני דברים - התרגולות במשק הילדים, הבריכה, ועוד. בפי הגדולים היתה תשובה אחת בלבד. "אהבתי את המשפחה שלי."

אנגה

נ.ב. הציר המופיע בעמוד אחר הוא של נגה ליפשיץ שלנו (מגן רימון)

/%/%/%/%/%/%/%/%/%/%/%/%/%/%/%/

על יום הבטיחות בבתי-הילדים!!

מה שנראה לי בלתי אפשרי בתחילה היה לאפשרי:

30 מטפלות ומורות עזבו ביום אחד את בתי הילדים והתכנסו להרצאה מרתונית בנושא בטיחות.

תודה מיוחדת מגיעה למיכיל, שעשה כל מאמץ למצוא מחליפים לכל המטפלות. תודה שנייה מגיעה לגרי המרצה. יהודי משעשע ובעל מסיון, מגבעת חיים, שריתק אותנו במשך 4 שעות בספורים מסמרי שער, הראה לנו שקופיות של פינות מסוכנות בקבוצים שונים, ולבסוף גם למד אותנו לכבות שרפה. קשה לתמצת את ההרצאה כי היתה מרוכזת מאד ותמציתית בעצמה, אבל אנסה לעשות זאת.

אתם ההורים מפקידים בידינו את ילדיכם בשעה 7.00 בבקר, כשהם בריאים ושלמים בדר"כ, ומצפים שנחזיר אותם לפחות באותו מצב ב 4.00 אחה"צ. משימה לא קלה כשמסביבנו כל כך הרבה מפגעים.

ראשית בבית הילדים עצמו: חייב להיות מכשיר זרם פחת בכל בית, במקלחת יש לכסות כל גוף חשמל, יש להקפיד שריסוסים וחומרים רעילים אחרים יאוכסנו גבוה. תרופות וכדורים יש לנעול כנגד ילדים מתאבדים! בחצר יש להזיז גרוטאות לפחות פעם אחת בשנה, שלא יתמקמו מתחתם נחשים ועקרבים. מגלשות וסולמות יש לבנות כך שלא יפלו מהם. כלוני הגז חייבים להיות מכוסים בגזונים. כל הדלתות הראשיות חייבות להפתח החוצה ע"פ החוק... ועוד. מירב הסכנות מנצאות מחוץ לחצר בית הילדים, בדרך הביתה, ולא תאמינו כמה כאלה ישנם בגלל חוסר מודעות הצבור, תכנון לקוי, ומחסור בכסף. הנה אחדים ממפגעים אלה שקיימים בכל קבוץ, ואצלנו בכללם:

בורות עמוקים מושארים פתוחים ובלתי מגודרים לפעמים ימים רבים (ראו מול המת-פרה). אתרי בנייה אינם מגודרים. סולמות גבוהים מושענים על הגג, הקוראים לילד לעלות. לא פעם נשאר הטרקטור מונע, ובעליו קפץ למקום חשוב, או המפתח נשאר תקוע במכונית - פרצה קוראת לגנב. אריזות של חמרי הדברה ורעלים מושלכים

המשך -

- המשך (על יום הבטיחות)

במקומות שונים. גרוטאות רבות זרוקות מחוץ למפעל ובתי המלאכה. כל חלק נע ומסתובב במכונה חקלאית יוצר חשמל סטטי, ואם איננו מכוסה, מהווה סכנה לצבור בכלל, ולילדים בפרט. (זוכרים את הנערה מחולית?) מעקה המדרגות של חדר האוכל מסוכן ביותר (לפחות ילד אחד בן 4 צנח מלמעלה למטה), שלא נדבר על הגג שאינו מגודר כלל.

אבל סכנת הסכנות בכפר הנשיא לדעת כולנו היא רחבת החניה של חדר האוכל, יחד עם הכביש החדש. איזה הורה לא התנסה בהרגשת הפחד הזה, כשילדו בן השנתיים רץ מחדר האוכל אל הכביש, או הגדול קצת יותר ירד בריצה או גלש בגלגילות ממדרון המכבסה. אנחנו מפסיקים לנשום כשהילדים יודפים אחרי הצלחת המעופפת לכביש או חוצים אותו בדהירה על אפניים. על הכביש החדש נוסעות משאיות כבדות טרקטורים ומכונות מכל הסוגים, וגם חברי משק לא מקפידים תמיד לנסוע לאט בכבישים הפנימיים. עד היום ידוע לי שנדרס רק כלב ע"י משאית האשפה, אבל מי יודע מה צופן לנו העתיד?

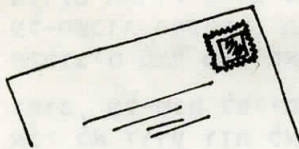
אני רוצה לסיים בשני דברים שאמר לנו גרי:

א. כל מפגע בטיחותי מביא לאסון.

ב. אנשים חיים בתנאים שלחמו בעדם.

מכאן עלינו להסיק רק מסקנה אחת. אל לנו לשתוק ולחכות לאסונות. יש לחשוב במלוא הרצינות ולהשקיע מיטב המשאבים כדי להזיז את הרחבה למקום מוצלח יותר, ולסגור כבישים פנימיים למען מטרה אחת - להגן על ילדינו.

נורית

מכתב פריצה.

לכל בית כפר הנשיא שלום! לפני שבועיים עזבנו את המשק, לאחר שנתיים של נסיון לחיות בקיבוץ, להכיר הנושא מקרוב, ולהחליט האם דרך חיים ייחודית זו מתאימה לנו. לאחר היסוסים רבים ושינויי החלטות החלטנו לעזוב, ביודעינו כי אנו משאירים מאחורינו קיבוץ טוב עם אנשים חמים ופתוחים שעזרו לנו מאוד להקלט ולהרגיש רצויים. חברים שידעו להתעלות ולאשר בקשות חריגות כמו עבודה בחצור, ובכלל לתת לנו הרגשה נהדרת ע"י גילוי הבנה קבלה וחום.

ילדינו משאירים מאחוריהם גן ופעוטון נפלאים, ובעיקר את הצוות הנפלא, דוט, שוש ומיכל, של גן שקד, שהיה בלתי רגיל לנועה שלנו.

למרות כל זאת החלטנו לעזוב. איננו בטוחים שנצדק בהחלטתנו, אך זו הרגשתנו כעת. אנו רוצים ונשמח לשמור על קשר עם המשק והחברים.

מקום מגורנו הוא ראש פינה, שכונת אשטרום 57, וכל ביקור של מישו מהמשק ית-קבל אצלנו בשמחה, אף ללא הודעה מוקדמת. מספר הטלפון שלנו: 36022. ושוב תודה לכולם -

ממשפ' בנבנשתי.

יפתח, נעה, מיקה, וגרונר.

אני רוצה לדעת, מה קורה בקיבוץ - ולא נותנים לי; אני רוצה לדבר על מה שאני כן יודע - ולא מרשים לי.

(אתם (חברי המשק הנבחרים) יכולים לדעת - בזכות! משום מה לא מטרידה אתכם אי-הידיעה. חלילה לי מלחשוב שאתם כן יודעים ולא רוצים או לא יכולים לעשות מאומה.

כפר הנשיא קיים כקיבוץ כבר כשלושים-ושש שנה ועד כמה שידוע לי, תמיד היו בעיות כוח-אדם. היו תקופות קשות וכואבות, ולפעמים היה קצת יותר קל. נראה לי, שכיום אנחנו שוקעים (מה זה "שוקעים" - כבר שקענו) לתוך תקופה של תסכול וחוסר-אונים של ועדת כוח-אדם. בכפר הנשיא ישנה מסורת חזקה מאוד של התחשבות טוטלית בצרכיו של החבר, ופחות בצרכיו של הקיבוץ. בני המשק, אשר רגילים להגיד "מגיע לי", לא המציאו את המושג, אבל עוד לא יאזור הקיבוץ את --- (לא מובן - ר.ג.) הרוחניים, לא תוכל ועדת כוח-אדם לתפקד.

בעולם הגדול נהוג שבני המשפחה - הבנים והבנות - לומדים לימודים ארו-
כים על-חשבון המשפחה. המשפחה בכלל ממשיכה ללמוד, אם וכאשר ניתן... לא
לפי אילוצים מצד כלל האוכלוסיה, אשר לא כולה עובדת.

ושוב, על-מנת לסיים כמו בפתיחה:
אני לא יודע וזה לא אשמתי (הייתי בחו"ל חמש שנים בקורס התכגרות -
לא על חשבון הקיבוץ). אתם - חברי המשק - לא יודעים, וזה כן אשמתיכם.

[illegible]

תוצר!

לכל בית כפר הנשיא:

שוב אנו מודים לכל מי שטרח ושמח עימנו בשמחתנו.

תודה רבה לכם

מִיכָאֵל רַגְדִּיל

מצייני ועזת הישוב.

14.8.84

השתתפו: אלק, הלן, סטיב בן-יוסף, זמי. מטעם ועדת החבר המתבגר -
בת-שבע ואלן א.

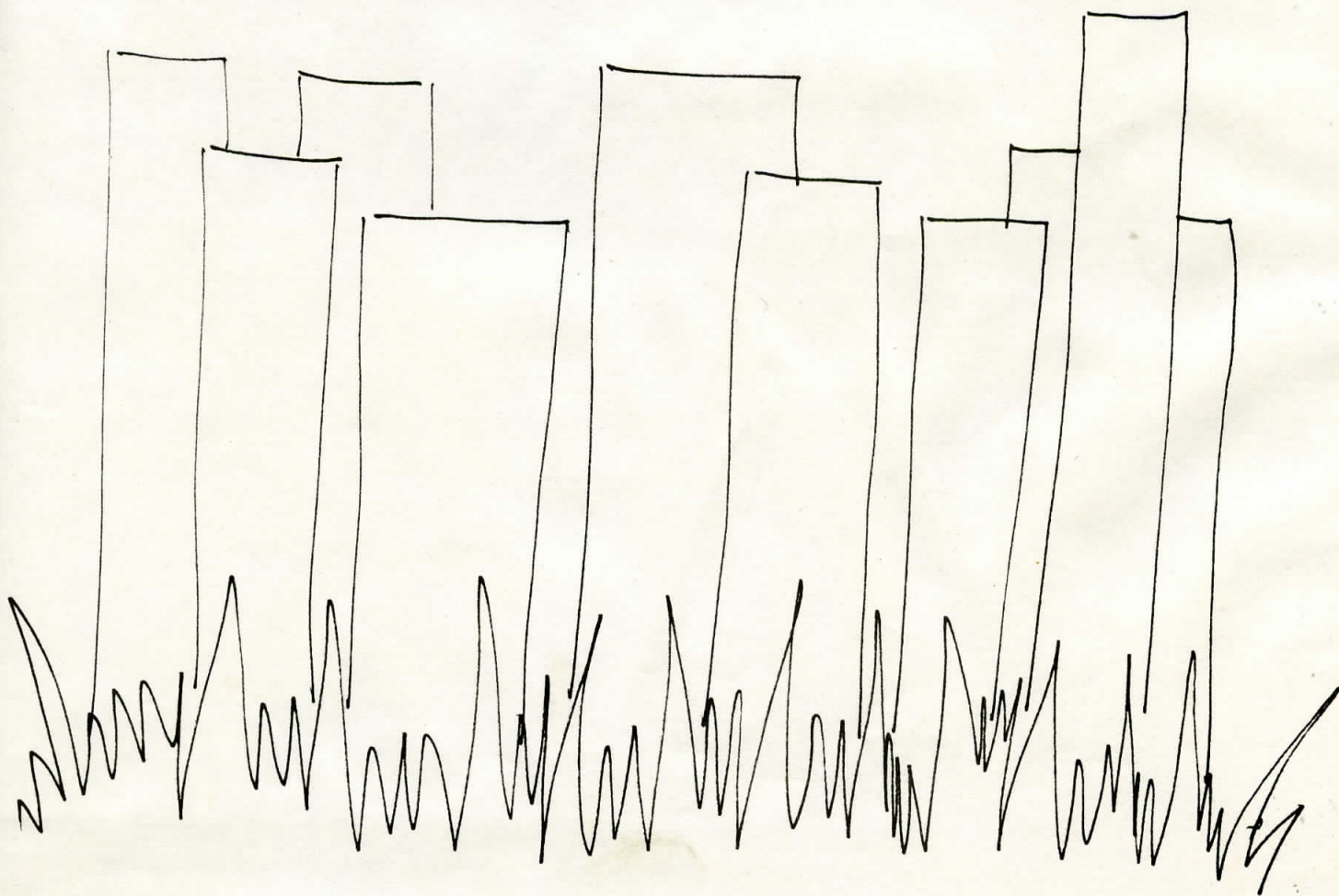
נציגי ועדת החבר המתבגר הביאו בפני ועדת הישוב סקירה מקיפה על הסי-
דורים הנחוצים, כדי לעזור לחבר המבוגר. מדובר בתיקון שבילים קיימים
ובבניית שבילים חדשים, בתוספת תאורה במקומות חשוכים ובהתקנת ספסלים נוס-
פים, ונטיעת עצים לאורך השבילים, שבהם יש מעט צל.

הוחלט להמשיך בדיונים וגם לתרגם לשפת המעשה את הנקודות שהועלו.
הקמת מיבנה לאומנים (3 חדרים)

המזכירות הציעה להקים השנה מבנה של 3 חדרים לאומנים שאין להם סטודיו.
האסיפה אישרה בתוכנית ההשקעות הוצאה של 10,000 ד' עבור הפרוייקט הזה.

אחרי דיון חוזר החליטה הוועדה להמליץ בפני המזכירות להקים את המבנה:
(א) סמוך למקלט מול הבית של יוסי כץ, או (ב) סמוך למקוט בקרבת סיב בן-
יוסף, חברים שיש להם השגות על המקומות האלה או הצעות אחרות, יפנו נא אל
מרכז הוועדה.

רשם: ז מ י

נכחו: מכאל ד', יעל ש', ברוך כ', יענקל מ', מכאל כ', יאיר ד', גדי ע', הרי ל'.
נעדרו: רימונד ג', נתן ברק, אורי א' (חו"ל).

1. בדיקת אפשרויות הרכבה במטע האבוקדו (מוזמנים: ברק ב"ר, ניל ש')

הצפיות ליבול סביר במטע האבוקדו, במיוחד, כאבוקדו בית, לא יתממשו העונה בשל נשירה דרמטית של הפריחה. הדיונים עם אנשי מקצוע, שהוזמנו לחקור את התופעה התמקדו למעשה בשני מישורים: א. הסיבות המיוחדות ליבול הנמוך בזן הפוארטה במטע שלנו. ב. התייחסות ליבול הנמוך בזן זה כתופעה כללית באזור. בחוברת שפרסמו אנשי המקצוע, נקבע חד-משמעית, כי נקודת האיזון חייבת להיות לפחות, 600 ק' יבול לדונם. כתוצאה מכך הם ממליצים להרכיב זנים אחרים על עצי הפוארטה.

לאור העובדה, שהממוצע השנתי במטע האבוקדו בית הגיע עד כה ל- 550 ק' יבול לדונם, מסקנות החוברת תופסות גם לגבי המשק.

בחישוב שנעשה התברר, כי ההשקעה בהרכבות תשתלם תוך 6 - 5 שנים.

וועדת המשק שמעה סקירה מקיפה מטעם אנשי הענף על הבעיות שבהרכבה מסיבית.

הם מצטרפים לדעת בעלי המקצוע הממליצים על הרכבה איטית. במקרה שלנו, המדובר

בהרכבה של כ- 120 דונם תוך 4 שנים, 30 דונם לערך, בשנה.

הבעיות העקריות אינן במספר ימי העבודה הנדרשים לביצוע המשימה, אלא גם

בעיות הקשורות בידע ובהתמדה.

סוכם למנות נועדה מקצועית שחבריה הם: ניל ש', ברק ב"ר, דני פ', הרי ל'

ומיכיל נוי (החבר של עמליה) העובד כמדריך הסוכנות בנושא האבוקדו. הוצע שמיכיל

ירכז את הוועדה. הוועדה תבדוק את הנושא ותביא בפני וועדת המשק תוכנית מפורטת

לביצוע המשימה.

מיותר להוסיף, כי חוסר ההכנסות מהענף יורגש באפן רציני כבר בביצוע הכנסות תשמ"ה.

2. הסכם עם טובא בנושא החלפת קרקעות

מרכז המשק דיווח על משא ומתן עם אנשי טובא בנושא קרקעות מדינה, שמנהל

מקרקעי ישראל הסכים על הכשרתם ע"י הקק"ל.

במשך שנים נהגו אנשי הכפר לרעות בשטחים אלו. בהתחשב ביחסי השכנות השוררים

בינינו לבין טובא, ראינו לנכון לשוחח עם זקני הכפר, לצאת עמם לשטחים ולהראות

להם את גבולות הקרקע המיועדת להכשרה.

המשא ומתן הסתיים בהסדר הנראה לנו כטוב ביותר, עם זאת, עלינו לקבל אישור מהמנהל

על הסימון המוסכם בינינו לבין טובא.

וועדת המשק סמכה ידה על הפעולות שנעשו עד כה.

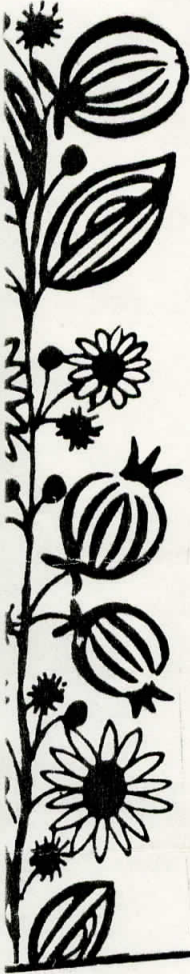
3. הכנסת מזגנים למכונות של המשק

וועדת המשק החליטה להכניס מזגנים למכונות המתאימות לכך. הוחלט על 50% באופן

מידי והיתר עם ביצוע תוכנית ההשקעות לשנת תשמ"ה, לפני קיץ 1985. חלק מההשקעה

המיידית הינה מקדמה על חשבון השקעות תשמ"ה.

P A R E N T S' P A G E .

-
- * Shelly and Andrew have left for Australia, in order to get married. "Mazal Tov"
 - * Andrew's parents, Eilaine and Allen, have also left for abroad, together with Savta Easton. First stop - Luxembourg. After that the Far East, and then on to the Simcha in Australia.
 - * An interesting visitor has just left the kibbutz, after a stay of about two weeks. She is the Aide for Communications to the French Foreign Minister. We hope to publish an interview with her next week.
 - * All the workers at the factory were invited with their families this week to spend an evening at our Luna Park. A good time was had by all.
 - * You may have noticed a new face in the kitchen - Carmi Sina. They say he is a fantastic worker, and all the girls like him!
 - * The apple picking season started this week, the last one ever in Kfar Hanassi! For economic reasons it was decided to uproot all the apples and plant cotton instead. So, if you like to eat an apple straight from the tree - now is the time to come and get it.
 - * The older school children have gone off on a group holiday in Eilat for a week. Oh to be young!
 - * The disabled children who spent a week with us had a fantastic time. This enterprise is turning into a tradition, and we hope to see them again next year.

(written by Michael Ehrenberg)

of about two weeks. She is the Aide for Communications to the French Foreign Minister. We hope to publish an interview with her next week.

- * All the workers at the factory were invited with their families this week to spend an evening at our Luna Park. A good time was had by all.
- * You may have noticed a new face in the kitchen - Carmi Sina. They say he is a fantastic worker, and all the girls like him!
- * The apple picking season started this week, the last one ever in Kfar Hanassi! For economic reasons it was decided to uproot all the apples and plant cotton instead. So, if you like to eat an apple straight from the tree - now is the time to come and get it.
- * The older school children have gone off on a group holiday in Eilat for a week. Oh to be young!
- * The disabled children who spent a week with us had a fantastic time. This enterprise is turning into a tradition, and we hope to see them again next year.

(written by Michael Ehrenberg)
(translated and adapted by Inge)

#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!

M A Z A L T O V

#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!

(VERY FEW THIS WEEK) Wedding Anniversaries:
27.8. Ilse & Adan Ben-Chanoch

#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!#!

27.8. Blanche Levy

29.8. Rena Lopov

30.8. Dori Ben-Chanoch
Noah Peck
Shachar Eder

1.9. Bernie Marks
Eli Rifkind

TO COCHAVA AND YOSSEF

TO ALL INVOLVED

Mazal Tov and best wishes
to Aliza and Kevin
on their marriage.

